

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítélete

Az ügy száma: Pfv.I.21.276/2018/6.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke
· Szabolcsi-Varga Krisztina előadó bíró
· Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője: Dr. Zudor Mónika Csilla ügyvéd
(ügyvéd címe)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Törvényszék
2.Pf.20.382/2018/13.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
újvárosi Járásbíróság
2.P.20.380/2017/13.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 1.430.100 (egymilliónégyszázharmincezer-száz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes jogelődje a 2007. december 11-én - közjegyzői okirat formájában is - létrejött deviza alapú kölcsönszerződés alapján a felperes és a jelen perben nem álló adóstársai rendelkezésére bocsátott 52.527 CHF kölcsönt, melynek forintban való folyósítását legfeljebb 7.200.000 forint összegben vállalta.
- [2] Az alperes a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt a 2015. július 31. napján kelt levelében azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést és felszólította a felperest a 9.130.809 forint és járulékai összegű tartozás haladéktalan megfizetésére. Az alperes 2015. december 03-án

közjegyzőtől kérte a felmondás szövegének közokiratba foglalását, ezen közokirat felperes részére való postázását, valamint a kézbesítés eredményének tanúsítását. A „felmondási nyilatkozatot” is tartalmazó közokirat 2015. december 18. napján történt közjegyzői kézbesítése, ennek közjegyző általi tanúsítása után a végrehajtás a 2016. február 03-án kibocsátott végrehajtási záradék alapján indult meg a felperes ellen.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében az ellene folyó végrehajtás megszüntetését kérte. Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés nem jött létre, ha mégis létrejött, több okból érvénytelen, mindemellett a felmondás nem volt jogszerű, a közjegyzői okirat formai kellékei pedig hiányoztak. Továbbiak mellett előadta, hogy a kölcsönszerződést a 2015. július 31-én kelt magánokiratba foglalt felmondás megszüntette, az erről készített tanúsítvány a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (Kjtv.) 111. § (1) bekezdése és 136. §-a értelmében nem minősül közokiratnak, így közvetlen végrehajtás elrendelésének sem volt helye.
- [4] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Okfejtése szerint a felperes alaptalanul állította, hogy a szerződés felmondására kétszer került sor és előadta: a közjegyző 2015. december 3-án közokiratba foglalta a 2015. július 31-i magánokirati felmondást, ez a közokirat tartalmazza azt a tény is, hogy a felperes 2015. július 31. napját követően sem teljesített.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Alaptalannak találta a felperes hivatkozásait a kölcsönszerződés létre nem jöttére és érvénytelenségére, a 2015. december 3-i közokirat kapcsán pedig azzal indokolta elutasító döntését, hogy a felek között folyamatban lévő - nemperes - végrehajtási ügyben a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.167/2017/2. számú határozatával kimondta: a közjegyzői okirat az alakiságoknak megfelelt, a végrehajtási záradék szabályszerűen került kiállításra. Az elsőfokú bíróság a közjegyzői okirat formaiságát továbbiakban nem vizsgálta, mivel erről a kérdésről az említett számú jogerős bírósági határozat született.
- [6] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperessel szemben folyó végrehajtást megszüntette. A szerződés létrejöttével és érvényességével kapcsolatban egyetértett az elsőfokú bírósággal, a végrehajthatóság kérdésében azonban kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a felperes keresete alapjaként nem a közjegyzői okirat alakiságát, hanem a végrehajtás elrendelésének jogalapját vitatta. Ez a perben vizsgálható, mert a Debreceni Törvényszék peren kívüli eljárásban hozott végzése a végrehajtás megszüntetése iránti perben ítélt dolgot nem teremtett. Kifejtette a másodfokú bíróság: a kölcsönszerződés 2015. július 31-én a magánokirati formájú, azonnali hatályú felmondás következtében megszűnt, azt ismételt felmondani nem lehet. A jogerős ítélet indokai szerint a végrehajtás megszüntetésének indoka az, hogy a 2015. december 03-i közokirat tartalmazza ugyan a magánokirati felmondás szövegét, de nem tanúsítja azt, hogy a felmondást az alperes a felperessel mikor, milyen formában közölte. Így a végrehajtási záradékolás kapcsán a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében meghatározott a feltétel, miszerint a követelés esedékességét is közokiratnak kell tanúsítania, hiányzott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélettel szemben felülvizsgálattal élő alperes annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályban való fenntartását, másodlagosan a másodfokú bíróság új határozat hozatalára való utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 215. §-át és 221. §-át, a Vht. 31/E. § (1)-(2) bekezdését, továbbá a Vht. 23/C. § (1)-(2) bekezdését. Azzal érvelt, hogy a másodfokú bíróság túlterjeszkedett a felperes kérelmén, és elvonta a nemperes hatáskört.

Idézte a Debreceni Törvényszék 2.Pkf.21.167/2017/2. sz. végzésének indokolását, mely szerint a közjegyzői okiratba foglalt „felmondási nyilatkozat...adós részére történő kézbesítése 2016. február 2. napján megtörtént, a közjegyző erről tanúsítványt is kiállított”. A végrehajtási ügyben eljáró bíróság a záradék szabályszerű kiállításáról jogerősen már állást foglalt, a másodfokú bíróság döntésével a Debreceni Törvényszék határozatát bírálta felül, ezért ítélete jogszabálysértő. Az érdemi kérdést illető álláspontja alátámasztására idézte a Kúria hasonló ügyben hozott határozatában foglaltakat, hangsúlyozottan azt, hogy a felmondás hatályosulásának és ezen alapulóan a követelés lejárttá válásának igazolásához elég annak közokiratba foglalt tanúsítása, hogy az alperes szerződésszerűen közölte a kölcsönszerződés felmondását.

- [8] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Megismételte azt a korábban már kifejtett álláspontját, hogy a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében foglalt feltételek körében a Kjt. 136-147. § megsértésével készített tanúsítvány közokiratként nem vehető figyelembe.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [9] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.
- [10] A Pp. 270. § (2) bekezdésében, valamint a 275. § (3) és (4) bekezdéseiben foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi és eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [11] A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy a felperes a perben nem csupán a közjegyzői okirat alakiságát vitatta. A felperes keresetlevelében azt adta elő, hogy nem tisztázott a kölcsönszerződés felmondása hatályosulásának időpontja, mert az alperes többször esedékessé tette követelését: 2015. július 31-én magánokirat és 2015. december 03-án közokirat formájában. A per későbbi szakaszában a felperes azzal pontosította a nyilatkozatát, hogy a magánokirati felmondással nyílt meg az igényérvényesítés lehetősége, a szerződés a Ptk. 321. § (1) bekezdése alapján megszűnt, a szerződést joghatályosan ismét felmondani, és azt közjegyző által tanúsítani nem lehetett. Álláspontja szerint az ilyen tartalmú nyilatkozatot tartalmazó közjegyzői okirat nem felel meg a Kjt. 111. § (1) bekezdésének és a Kjt. közjegyzői ténytanúsítványokra vonatkozó 136-147. §-ának, a felmondás hatályosulásának tényét közhitelesen nem tanúsítja, ehhez közvetlen végrehajtás nem kapcsolódhat (2.P.20.380/2017/10. számú irat). A Pp. 369. § a/ pontjára alapított végrehajtás megszüntetése iránti kereset alapjaként a felperes a követelés közvetlen végrehajthatóságának fentiek szerinti vizsgálatát kérhette. A Pp. 369. § a/ pontja vonatkozásában ugyanis követelés alatt nem egyszerűen a felek közötti jogviszonyból származó, polgári peres úton érvényesíthető követelést kell érteni, hanem a végrehajtható követelést, a záradékolt okirattal elrendelt végrehajtás tárgyát. Ha a végrehajtás alapjául szolgáló záradékolt okirat nem közokirat, akkor a közvetlenül végrehajtható követelés az, amely érvényesen nem jött létre (Kúria Pfv.I.21.346/2013/12. számú határozat).
- [12] A perben rendelkezésre álló iratokból nem volt megállapítható, hogy a felperes - **G.Ja.** adóstársához hasonlóan - a végrehajtási záradék törlése iránti kérelemmel élt volna. Az adóstársakkal szemben önállóan folyó végrehajtási ügyekben az egyikük eljárási cselekménye a másik végrehajtási ügyére nem hat ki, ezért az eljáró bíróságok alaptalanul érveltek a **G.Ja.** ellen folyó végrehajtási ügyben a záradék törléséről hozott jogerős döntésnek a felperes tekintetében érvényesülő joghatásaival. Az alperes res iudicata-val kapcsolatos felülvizsgálati érvelését a Kúria ugyanebből okból hagyta figyelmen kívül.

- [13] Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság azt is, hogy a kölcsönszerződést a 2015. július 31-én kelt magánokiratba foglalt felmondás megszüntette. Ennek joghatása abban nyilvánult meg, hogy a szerződés a jövőre nézve megszűnt, és a rPtk. 524. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel a hitelező visszakövetelési joga a felmondási nyilatkozat hatályossá válásával megnyílt.
- [14] A Kjt. 112. § (1) és (2) bekezdése a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakkal összhangban határozza meg a közokirat végrehajtási záradékkal való ellátásának feltételeit. Eszerint a záradékolni kért közokiratnak tartalmaznia kell a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló vagy egyoldalú kötelezettségvállalást, a jogosult és a kötelezett nevét, a kötelezettség tárgyát, mennyiségét (összegét), jogcímét, a teljesítés módját és határidejét, de ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését is közokirat tanúsítsa. A Kúria több egyedi ügyben hozott határozatában kifejtette: közjegyzői okirat az ügyleti okirat és a ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány), melyek közül az ügyleti okirat (a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés vagy egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat) közhitelesen tanúsítja a jogügyletre vonatkozó akaratnyilvánítást, az adós kötelezettségvállalását, az utóbbi körülményt pedig - a feltétel bekövetkeztét - ténytanúsító okirattal (közjegyzői tanúsítvánnyal) lehet igazolni, amelyben a közjegyző a jogi jelentőségű tényt közhitelesen tanúsítja (Kúria Pfv.I.21.891/2016/5. és Pfv.I.20.386/2018/4. számú határozatok). Az adott esetben az alperes a jogviszonyt a 2015. július 31. napján kelt magánokiratba foglaltan mondta fel, ezért az alperes felülvizsgálati érvelésével egyezően a követelés lejárttá válásának igazolásához elég volt annak közokiratba foglalt tanúsítása, hogy a felmondás és annak szabályszerű közzlése megtörtént.
- [15] A kifejtettekből következően a közvetlen végrehajthatóság szempontjából annak volt ügyszöntő jelentősége, hogy a felmondásra vonatkozó közokirat az előbb említett követelménynek megfelelt-e. A 2015. december 03-án kelt közokirat tartalmazza az alperesnek azt a kijelentését, hogy az adósok szerződösszegése okán 2015. július 31. napján magánokiratban azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést, egyszersmind kérte a magánokirati felmondás szövegének közokiratba foglalását, e közokirat adósok részére való kézbesítését és a kézbesítés eredményének tanúsítását. A 2015. december 03-i közokirat tehát nem ügyszleti hatályú, hanem a Kjt. 111. § (1) bekezdésének és a 136. § (1) bekezdés e/ pontjának megfelelő ténytanúsító okiratnak minősül.
- [16] A Kjt. 136. § (1) bekezdés e/ pontja szerint a közjegyző a nyilatkozat vagy értesítés közzléséről tanúsítványt állít ki. A Kjt. 142. § (1) bekezdése szerint a nyilatkozat vagy értesítés közzlését a közjegyző akkor tanúsíthatja, ha a közzlés vagy elmaradása jogkövetkezménnyel járhat, míg a rendelkezés (2) bekezdése előírja, hogy a közjegyző a nyilatkozat vagy értesítés szövegét szó szerint jegyzőkönyvbe foglalja, és az okiratot postán ajánlott, tértivevényes küldeményként a másik félnek megküldi. A jegyzőkönyvet a nyilatkozattevőnek alá kell írnia, és erről a közjegyző a kérelmet előterjesztő félnek tanúsítványt ad, amelyben feltünteti a nyilatkozat vagy értesítés szó szerinti szövegét, a felek nevét, lakóhelyét és a feladásra vonatkozó adatokat. Mindezeknek a rendelkezéseknek a 2015. december 03-i közokirat és az ennek kézbesítésére vonatkozó adatokat rögzítő tanúsítvány mindenben megfelelt. Hangsúlyozza a Kúria: a 2015. december 03-i közokirathoz és az ennek kézbesítésére vonatkozó tanúsítványhoz nem a szerződés megszűnésének joghatása fűződik, hanem a közvetlen végrehajthatóság feltételeként a felmondás közzlése megtörténtének tanúsítása.
- [17] A másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a felmondás közzlésének közjegyző általi tanúsítását, emiatt jogsértő módon jutott arra a következtetésre, hogy a közvetlen végrehajtás törvényi feltételei

nem teljesültek. Ezért a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét, az indokolás helyesbítésével és kiegészítésével helybenhagyta.

Záró rész

- [18] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az eredményes felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére a felperes köteles. A Kúria az alperes képviselőjét ellátó ügyvéd munkadíjának mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (1), (5) és (6) bekezdésében foglaltakra figyelemmel - a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodóan - 300.000 forintban állapította meg, amelyhez hozzászámította az alperes által megfizetett felülvizsgálati eljárási illeték 1.130.100 forint összegét is.
- [19] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. április 24.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Szabolcsi-Varga Krisztina s.k. előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

BB

bíróági ügyintéző